

A9-0377/2023

27.11.2023

PRANEŠIMAS

dėl veikų, kurios ES laikomos nusikaltimais, sąrašo išplėtimo į jį įtraukiant neapykantą kurstančias kalbas ir neapykantos nusikaltimus (2023/2068(INI))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėja: Maite Pagazaurtundúa

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	11
PRIEDAS. SUBJEKTAI AR ASMENYS, IŠ KURIŲ PRANEŠĖJA GAVO INFORMACIJOS	12
MOTERŲ TEISIŲ IR LYČIŲ LYGYBĖS KOMITETO NUOMONĖ	14
INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE	23
GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE	24

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

**dėl veikų, kurios ES laikomos nusikaltimais, sąrašo išplėtimo į jį įtraukiant neapykanta kurstančias kalbas ir neapykantos nusikaltimus
(2023/2068(INI))**

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (toliau – Chartija), ypač į jos 1, 7, 20, 21, 22, 23, 25 ir 26 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį (ES sutartį), ypač į jos 2, 3 ir 6 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), ypač į jos 19 straipsnį ir 83 straipsnio 1 dalį,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių konvenciją ir susijusią Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką,
- atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) jurisprudenciją,
- atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio 9 d. Komisijos komunikatą „Įtraukesnė ir geresnė apsauga užtikrinanti Europa: į ES nusikaltimų sąrašą įtraukiama neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimai“ (COM(2021)0777) ir prie šio dokumento pridėdamą pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo,
- atsižvelgdamas į 2008 m. lapkričio 28 d. Tarybos pamatinį sprendimą 2008/913/TVR dėl kovos su tam tikromis rasizmo ir ksenofobijos formomis bei apraiškomis baudžiamosios teisės priemonėmis¹,
- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 5 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija“ (COM(2020)0152),
- atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 18 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. ES kovos su rasizmu veiksmų planas“ (COM(2020)0565),
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 12 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategija“ (COM(2020)0698),
- atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 3 d. Komisijos komunikatą „Lygybės Sąjunga. 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategija“ (COM(2021)0101) ir Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją, kurią ratifikavo ES ir visos jos valstybės narės,
- atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 24 d. Komisijos komunikatą „2020–2025 m. ES

---

¹ OL L 328, 2008 12 6, p. 55.

strategija dėl nusikaltimų aukų teisių“ (COM(2020)0258),

- atsižvelgdamas į 2022 m. gegužės 20 d. Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendaciją valstybėms narėms dėl kovos su neapykantos retorika (CM/Rec(2007)16),
- atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 8 d. priimtą Europos Tarybos komisijos kovai su rasizmu ir netolerancija (ECRI) bendrąją politinę rekomendaciją Nr. 15 dėl kovos su neapykantą kurstančiomis kalbomis,
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvenciją ir Europos regioninių arba tautinių mažumų kalbų chartiją,
- atsižvelgdamas į ECRI, Kovos su diskriminacija, įvairovės ir įtraukties iniciatyvinio komiteto, Parlamentinės asamblėjos, Venecijos komisijos ir kitų Europos Tarybos organų rekomendacijas, ataskaitas ir rezoliucijas,
- atsižvelgdamas į Komisijos nediskriminavimo, lygybės ir įvairovės aukšto lygio grupės Duomenų apie lygybę pogrupio 2021 m. paskelbtas Gaires dėl geresnio duomenų apie lygybę rinkimo ir naudojimo,
- atsižvelgdamas į JT žmogaus teisių sutartis ir JT dokumentus dėl žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos, visų pirma į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją, Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, Konvenciją dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo ir Konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims, ir į metinio JT forumo mažumų klausimais rekomendacijas,
- atsižvelgdamas į kasmet lapkričio 16 d. ESBO Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuro skelbiamus metinius duomenis apie neapykantos nusikaltimus,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. lapkričio 25 d. rezoliuciją „Žiniasklaidos laisvės stiprinimas: žurnalistų apsauga Europoje, neapykantos retorika, dezinformacija ir platformų vaidmuo“²,
- atsižvelgdamas į 2021 m. rugsėjo 16 d. savo rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl smurto lyties pagrindu nustatymo nauja nusikaltimų sritimi, nurodyta SESV 83 straipsnio 1 dalyje³,
- atsižvelgdamas į 2018 m. lapkričio 13 d. savo rezoliuciją dėl ES mažumoms taikomų minimalių standartų⁴,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 105 straipsnio 5 dalį,
- atsižvelgdamas į Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomonę,
- atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą (A9-

---

² OL C 425, 2021 10 20, p. 28.

³ OL C 117, 2022 3 11, p. 88.

⁴ OL C 363, 2020 10 28, p. 13.

0377/2023),

- A. kadangi draudžiama diskriminacija bet kuriuo pagrindu: dėl lyties, rasės, odos spalvos, etninės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitų pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo aplinkybių, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos, kaip nustatyta Chartijos 21 straipsnyje; kadangi Sutarčių taikymo srityje ir nepažeidžiant konkrečių jų nuostatų taip pat draudžiama bet kokia diskriminacija dėl pilietybės; kadangi, remiantis plačiu ESTT aiškinimu, lyties pagrindas turėtų būti suprantamas plačiai kaip apimantis visų formų diskriminaciją, susijusią su lytine tapatybe, lyties raiška ir lyties požymiais⁵;
- B. kadangi visų formų neapykanta ir netolerancija ir visos jų apraiškos, įskaitant neapykantą kurstančias kalbas ir neapykantos nusikaltimus, yra nesuderinamos su ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintomis Sąjungos vertybėmis – žmogaus orumu, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises; kadangi šių pagrindinių Sąjungos vertybių propagavimas ir apsauga priklauso nuo ES institucijų, valstybių narių ir visų kitų susijusių subjektų, kovojančių su šališkumu, išankstiniu nusistatymu ir netolerancija, taip pat nuo neapykantos panaikinimo;
- C. kadangi neapykantą kurstanti kalba ir neapykantos nusikaltimai yra sudėtingi ir daugialypiai reiškiniai, turintys plataus masto pasekmių žmogaus teisėms ir teisei valstybei demokratinėse visuomenėse; kadangi, kovodamos su ksenofobija, rasizmu, neapykanta moterims, homofobija, transfobija ir kitų formų išankstiniu nusistatymu, netolerancija, diskriminacija, įskaitant diskriminaciją dėl politinių ar kitokių nuomonių, ir neapykanta tam tikriems asmenims ar visuomenės grupėms, ES ir jos valstybės narės, glaudžiai bendradarbiaudamos su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant pilietinę visuomenę, turi parengti holistinį atsaką; kadangi kriminalizavimas yra viena iš kovos su neapykantą kurstančiomis kalbomis ir neapykantos nusikaltimais priemonių;
- D. kadangi kovojant su neapykantą kurstančiomis kalbomis ir neapykantos nusikaltimais tiek internete, tiek realiame gyvenime reikalingas daugialypis požiūris ir prireikus įvairios kovos su jais priemonės, įskaitant baudžiamąją teisę, civilinius ir administracinius procesus ir kitas svarbias politikos ar socialines priemones; kadangi valstybės narės jau yra įsipareigojusios priimti teisės aktus ir priemones, kuriais būtų baudžiama už neapykantos nusikaltimus, sprendžiama nepakankamo pranešimo problema ir pradama arba toliau plėtojama teisėsaugos ir teismų pareigūnų gebėjimų stiprinimo veikla⁶; kadangi, siekiant veiksmingai kovoti su neapykantą kurstančiomis kalbomis ir neapykantos nusikaltimais, būtina šalinti pagrindines jų priežastis, visų pirma kovoti su stereotipais; kadangi šiuo klausimu labai svarbios prevencinės priemonės, švietimas, įskaitant skaitmeninį švietimą, raštingumas ir įgūdžiai populiarinti saugią skaitmeninę erdvę, mokymas ir informuotumo didinimas; kadangi

---

⁵ 1994 m. balandžio 30 d. Teisingumo Teismo sprendimas *P / S ir Cornwall County Council*, C-13/94, ECLI:EU:C:1996:170; 2004 m. sausio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimas *K.B. / National Health Service Pensions Agency and Secretary of State for Health*, C-117/01, ECLI:EU:C:2004:7; 2006 m. balandžio 27 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Sarah Margaret Richards / Secretary of State for Work and Pensions*, C-423/04, ECLI:EU:C:2006:256, ir 2018 m. birželio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimas *M. B. / Secretary of State for Work and Pensions*, C-451/16, ECLI:EU:C:2018:492.

⁶ ESBO Demokratinė institucijų ir žmogaus teisių biuro metiniai duomenys apie neapykantos nusikaltimus.

ES ir valstybės narės turėtų skatinti geresnį supratimą apie įvairovės ir dialogo poreikį demokratijos, žmogaus teisių ir teisinės valstybės srityse, didinti visuomenės informuotumą apie tai, kaip svarbu gerbti pliuralizmą, ir kovoti su neigiamais stereotipais ir stigmatizavimu;

- E. kadangi neapykantą kurstančios kalbos ir neapykantos nusikaltimai gali būti itin sunkūs nusikaltimai, kurie daro poveikį ne tik atskiroms aukoms ir jų bendruomenėms, nes dėl jų yra patiriamos kančios ir apribojamos jų pagrindinės teisės ir laisvės, bet ir visai visuomenei, o tai kenkia ES pamatams;
- F. kadangi ne visos neapykantą kurstančios kalbos yra nusikaltimas, bet jos vis tiek prisideda prie neapykantos, smurto ir netolerancijos apraiškų normalizavimo;
- G. kadangi per pastaruosius keletą dešimtmečių visoje ES labai padaugėjo diskriminacijos, neapykantos nusikaltimų ir neapykantą kurstančių kalbų⁷, išaugo įvairių formų rasizmo, antisemitizmo, islamofobijos, ksenofobijos, homofobijos, transfobijos ir kitų formų netolerancijos atvejų skaičius, taip pat nerimą kelia neapykantą kurstančių kalbų ir neapykantos kurstymo internete ir realiame gyvenime šuolis; kadangi pažeidžiamoms grupėms priklausantys asmenys, pvz., LGBTIQ+ asmenys, dėl rasės diskriminuojami asmenys, etninės, religinės ar kalbinės mažumos, čiabuvių bendruomenės⁸⁹, asmenys su negalia, palankių socialinių bei ekonominių sąlygų neturintys asmenys, prieglobsčio prašytojai, pabėgėliai ir migrantai, yra nuolatiniai neapykantos kalbos ir neapykantos nusikaltimų taikiniai; kadangi Europoje labai padaugėjo prieš LGBTIQ asmenis nukreiptų neapykantos nusikaltimų ir neapykantą kurstančių kalbų¹⁰, taip pat išaugo diskriminacijos prieš moteris ir neapykantos joms atvejų skaičius; kadangi daugialypė ir tarpsektorinė diskriminacija sudaro palankias sąlygas neapykantą kurstančioms kalboms ir neapykantos nusikaltimams; kadangi asmenys, į kuriuos nukreipiamos neapykantą kurstančios kalbos, tampa vis labiau atskirti nuo visuomenės;
- H. kadangi augančią diskriminaciją ir neapykantą daugelyje valstybių narių paaštrina ekstremistiniai ir populistiniai judėjimai ir interneto aplinkos bei socialinės žiniasklaidos didinamasis poveikis, kuris sudaro palankias sąlygas pakartotinei viktimizacijai; kadangi dėl šio augimo randasi pavojingas visos visuomenės susiskaidymas ir kyla grėsmė demokratijai;
- I. kadangi esama įrodymų, kad ES vis dar nepakankamai pranešama apie neapykantą

---

⁷ Žr., pavyzdžiui, 2019 m. sausio 1 d. – gruodžio 31 d. ECRI veiklos metinę ataskaitą, 2020 m. sausio 1 d. – gruodžio 31 d. ECRI veiklos metinę ataskaitą ir 2020 m. liepos mėn. paskelbtą Europos Parlamento Piliečių teisių ir konstitucinių reikalų teminio skyriaus užsakytą tyrimą tema „Neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimai ES ir interneto turinio reguliavimo metodų vertinimas“.

⁸ C. Lingaas „[Hate Speech and Racialised Discrimination of the Norwegian Sámi: Legal Responses and Responsibility](#)“ („Neapykantą kurstanti kalba ir Norvegijos samių rasinė diskriminacija: teisiniai atsakymai ir atsakomybė“), „*Oslo Law Review*“, 8 tomas, Nr. 2, 2021, p. 88–107.

⁹ Organizacija „Civil Rights Defenders“ „[Joint submission to the UN Universal Periodic Review of Sweden – 35th Session of the UPR Working Group of the Human Rights Council – January 2020](#)“ („Bendras pasiūlymas dėl JT visuotinio periodinio Švedijos vertinimo. Žmogaus teisių tarybos visuotinio periodinio vertinimo darbo grupės 35-oji sesija, 2020 m. sausio mėn.“), 2019 m.

¹⁰ Asociacija „ILGA Europe“ „2023 Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia“ („2023 m. Lesbiečių, gėjų, biseksualių, translyčių ir interseksualių asmenų padėties Europoje ir Vidurinėje Azijoje metinė apžvalga“), 2023 m. vasario mėn.

kurstančias kalbas ir neapykantos motyvuojamus incidentus¹¹, todėl sunku kiekybiškai įvertinti problemos mastą;

- J. kadangi žiniasklaida ir žurnalistai atlieka esminį vaidmenį informuodami visuomenę ir prisidėdami prie demokratinių procesų;
- K. kadangi politiniam diskursui vis dažniau būdingos neapykantos kalbos; kadangi rinkimų kampanijos sudaro ypač palankias sąlygas neapykantą kurstančioms kalboms ir neapykantos kurstymui, o tai daro poveikį ne tik politinei sričiai, bet ir visos visuomenės veikimui ir didina politinę poliarizaciją; kadangi neapykantą kurstančios kalbos, nukreiptos prieš viešas pareigas einančias moteris, pasiekė nerimą keliantį lygį; kadangi politiniams lyderiams tenka svarbus vaidmuo ir atsakomybė kovojant su neapykantą kurstančiomis kalbomis ir netolerancija; kadangi jie turėtų rodyti pavyzdį ir viešai pasmerkti neapykantos atvejus;
- L. kadangi nepilnamečiai yra ypač pažeidžiami asmenys, kurie nukenčia nuo neapykantos kalbų ir neapykantos nusikaltimų; kadangi tokie išpuoliai kelia pavojų jų fizinei ir psichinei neliečiamybei ir daro poveikį jų vystymuisi ir fizinei bei psichikos sveikatai; kadangi jiems turėtų būti skiriamas ypatingas dėmesys;
- M. kadangi valstybės narės savo atitinkamais baudžiamaisiais įstatymais nevienodai kovoja su neapykantą kurstančia kalba ir neapykantos nusikaltimais, todėl kai kuriose Sąjungos dalyse tam tikros grupės lieka nepakankamai apsaugotos; kadangi dėl to sunku apibrėžti bendrą Europos požiūrį į kovą su neapykantą kurstančiomis kalbomis ir neapykantos nusikaltimais; kadangi teisinės apsaugos trūkumas gali turėti pražūtingų pasekmių nusikaltimų aukoms;
- N. kadangi dabartinė ES sistema apima tik neapykantą kurstančią kalbą ir neapykantos nusikaltimus dėl rasės, odos spalvos, religijos, kilmės ir tautinės ar etninės kilmės; kadangi šiuo metu ES lygmeniu nėra išsamios bendros neapykantą kurstančios kalbos ir neapykantos nusikaltimų teisinės apibrėžties; kadangi akivaizdu, kad reikia veiksmingai kovoti su neapykantą kurstančia kalba ir neapykantos nusikaltimais kitais pagrindais, pvz., dėl biologinės lyties, seksualinės orientacijos, socialinės lyties, lytinės tapatybės, lyties raiškos, lytinių požymių, amžiaus, negalios ir dėl bet kurios kitos pagrindinės savybės, visų pirma tų, kurios saugomos pagal Chartijos 21 straipsnį, ar tokių savybių derinio; kadangi ES turi apsaugoti pažeidžiamiausius visuomenės narius; kadangi ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas asmenų, grupių ar bendruomenių, kurie labiausiai pažeidžiami dėl neapykantą kurstančios kalbos ir neapykantos nusikaltimų, nustatymui, kad būtų išvengta neigiamo poveikio aukų apsaugai;
- O. kadangi SESV 83 straipsnio 1 dalyje nustatyti aiškūs naujų nusikaltimų sričių įtraukimo į ES tarpvalstybinių nusikaltimų sąrašą reikalavimai; kadangi konkretus tarpvalstybinis neapykantos kalbos internete aspektas yra aiškus; kadangi skaitmeninė transformacija pabrėžia, kad šį reiškinį reikia spręsti Europos lygmeniu; kadangi reikia kovoti su neapykantą kurstančia kalba ir neapykantos nusikaltimais remiantis bendru pagrindu ir

---

¹¹ Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra „[Encouraging hate crime reporting – The role of law enforcement and other authorities](#)“ („Skatinti pranešti apie neapykantos nusikaltimus. Teisėsaugos ir kitų institucijų vaidmuo“), 2021 m.

ES lygmeniu; kadangi ES turi pareigą imtis veiksmų;

- P. kadangi ES baudžiamosios teisės atsakas į neapykantą kurstančią kalbą ir neapykantos nusikaltimus turėtų būti tvirtas, proporcingas ir pritaikytas tikslui siekiant tinkamai apsaugoti aukas ir deramai atsižvelgti į saviraiškos laisvę ir informacijos laisvę, kurios yra demokratijos pagrindas; kadangi ES turėtų užtikrinti, kad valstybių narių kompetentingos institucijos nepiktnaudžiautų jokiais saviraiškos laisvės apribojimais siekiant užkirsti kelią neapykantą kurstančiai kalbai ir su ja kovoti, kad nutildytų mažumas ir nuslopintų kritiką; kadangi nustatant apsaugą nuo neapykantą kurstančios kalbos turi būti laikomasi Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimų dėl saviraiškos laisvės;
- Q. kadangi pagrindinės teisės, saugomos kovojant su neapykantą kurstančia kalba ir neapykantos nusikaltimais, yra pirmiausiai žmogaus orumas ir nediskriminavimo principas; kadangi tokia apsauga turėtų būti visuotinė; kadangi apsauga nuo netolerancijos, nesvarbu, ar tai būtų apsauga nuo netolerancijos dėl rasės, nacionalinės kilmės, seksualinės orientacijos, religijos, ideologijos, amžiaus, nuomonės ar bet kokių kitų asmeninių, fizinių ar socialinių būklių ar aplinkybių, kad ir kokia būtų jos išraiškos forma, neturi apsiriboti tik tam tikromis priežastimis ar motyvais;
- R. kadangi dėl socialinės dinamikos pokyčių gali atsirasti naujų motyvų vartoti neapykantą kurstančią kalbą ir vykdyti neapykantos nusikaltimus, į kuriuos reikia reaguoti pagal bendrą ES sistemą, todėl reikia išplėsti SESV 83 straipsnio 1 dalį, kuriame nustatytas veikų, kurios ES laikomos nusikaltimais, sąrašas;
- S. kadangi 2021 m. Komisija pateikė komunikatą „Įtraukesnė ir geresnė apsauga užtikrinanti Europa: ES nusikaltimų sąrašą įtraukiama neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimai“ siekdama įtraukti neapykantos nusikaltimus ir neapykantos kalbą į nusikaltimų sąrašą, o Parlamentas ir Taryba gali nustatyti būtinąsias taisykles dėl nusikalstamų veikų apibrėžties ir sankcijų, taikomų visose ES valstybėse narėse, kaip nustatyta SESV 83 straipsnio 1 dalyje; kadangi Taryba turi priimti atitinkamą sprendimą;
- T. kadangi šis Tarybos sprendimas būtų pirmas žingsnis kuriant būtiną teisinį pagrindą, kad antruoju etapu būtų priimta bendra teisinė sistema, skirta kovai su neapykantą kurstančia kalba ir neapykantos nusikaltimais visoje ES; kadangi tokia bendra teisinė sistema skubiai reikalinga, kad būtų nustatyti būtiniausi standartai, susiję su nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžtimi ir taip būtų kovojama su neapykantą kurstančia kalba ir neapykantos nusikaltimais remiantis bendru Europos pagrindu, siekiant užtikrinti nuoseklią galimų aukų apsaugą visoje Sąjungoje;
- U. kadangi Taryba dar nepriėmė sprendimo; kadangi kai kurios valstybės narės Taryboje blokavo konkrečią pažangą dėl šios konkrečios iniciatyvos;
- V. kadangi SESV 83 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad Taryba vieningai nustatytų „kitas nusikaltimų sritis“; kadangi šis reikalavimas pasirodė esąs žalingas siekiant būtinos bendros pažangos kovojant su neapykantą kurstančia kalba ir neapykantos nusikaltimais visoje Sąjungoje;
- 1. primygtinai ragina Tarybą priimti sprendimą į SESV 83 straipsnio 1 dalyje pateiktą

nusikalstamų veikų sąrašą įtraukti neapykantą kurstančią kalbą ir neapykantos nusikaltimus, kad Komisija galėtų pradėti antrąjį procedūros etapą;

2. primena, kad valstybių narių baudžiamojoje teisėje neapykantą kurstanti kalba ir neapykantos nusikaltimai traktuojami skirtingai ir kad būtiniausios suderintos taisyklės ES lygmeniu taikomas tik tais atvejais, kai tokie nusikaltimai įvykdomi grupės ar asmens atžvilgiu dėl jų rasės, odos spalvos, religijos, tautinės ar etninės kilmės, todėl sunku įgyvendinti sėkmingą bendrą veiksmingos kovos su neapykanta strategiją;
3. labai apgailestauja, kad nuo Komisijos komunikato paskelbimo praėjo beveik dveji metai, bet Taryba nepadarė pažangos šiuo klausimu, nors jai pavyko greitai išplėsti veikų, kurios ES laikomos nusikaltimais, sąrašą kitais tikslais; apgailestauja dėl tokio neveikimo, atsižvelgiant į tai, kad daugėja neapykantą kurstančios kalbos ir neapykantos nusikaltimų;
4. ragina valstybes nares atsakingai ir konstruktyviai bendradarbiauti siekiant atnaujinti derybas Taryboje, kad iki dabartinės Parlamento kadencijos pabaigos būtų priimtas Tarybos sprendimas;
5. primygtinai ragina valstybes nares pritarti ar bent neprieštarauti sprendimo projekto priėmimui;
6. ragina Sąjungos Tarybai pirmininkaujančias ir pirmininkausiančias valstybes nares, rengiant savo darbotvarkę ir nustatant tikslus, Komisijos pasiūlymą laikyti prioritetu;
7. rekomenduoja iš dalies pakeisti SESV 83 straipsnį, kad jam būtų taikoma griežtesnė kvalifikuota balsų dauguma, o ne dabartinis reikalaujamas vienbalsiškumas; ragina šiuo atžvilgiu pradėti taikyti nuostatą dėl pereigos;
8. pabrėžia, kad būsimais ES teisės aktais, kuriais nustatomi būtiniausi standartai, susiję su nusikalstamų veikų ir sankcijų už neapykantą kurstančią kalbą ir neapykantos nusikaltimus apibrėžtimi turi būti ginamas žmogaus orumas, siekiama užkirsti kelią žalai, užtikrinti lygybę ir kovoti su neapykanta ir netolerancija, neatsižvelgiant į motyvus;
9. primena, kad apsauga turi būti visuotinė, ypatingą dėmesį skiriant asmenims ir pažeidžiamoms grupėms ir bendruomenėms, kurių atžvilgiu vartota neapykantą kurstanti kalba ar padaryti neapykantos nusikaltimai;
10. primena, kad saviraiškos laisvė yra pamatinė demokratinių visuomenių vertybė ir neturėtų būti nepagrįstai ribojama; taip pat primena, kad bet kokie teisės aktai dėl neapykantą kurstančios kalbos ir neapykantos nusikaltimų turėtų būti grindžiami būtinumo ir proporcingumo principais; pabrėžia, kad saviraiškos laisve turi būti naudojamosi pagal įstatymą ir laikantis Chartijos 11 straipsnio ir ja neturėtų būti naudojamosi kaip apsauga nuo neapykantą kurstančios kalbos ir neapykantos nusikaltimų;
11. prašo Komisijos apsvarstyti galimybę taikyti neribotą požiūrį, pagal kurį diskriminacijos pagrindų sąrašas nebūtų uždaras sąrašas siekiant veiksmingai kovoti su neapykantą kurstančia kalba ir neapykantos nusikaltimais, kuriuos skatina nauja ir

kintanti socialinė dinamika;

12. pabrėžia, kad piktnaudžiavimas internetu ir socialinės žiniasklaidos platformų verslo modelis, pagrįstas itin tiksliai pritaikyta reklama, prisideda skleidžiant ir stiprinant neapykantą kurstančią kalbą, kuri kursto diskriminaciją ir smurtą; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti tinkamą dabartinių teisės aktų, pvz., Reglamento (ES) 2022/2065¹², įgyvendinimą ir pasinaudoti visomis turimomis priemonėmis ir būdais siekiant kovoti su neapykantą kurstančios kalbos sklaida internete;
13. primena valdžios institucijų atsakomybę už neapykantą kurstančios kalbos ir neapykantos nusikaltimų prevenciją, tyrimą, baudžiamąjį persekiojimą už juos ir pranešimą apie juos ir tai darydamos jos turi atsižvelgti į faktus, rodančius neapykantą; pabrėžia, kad būsimais ES teisės aktais turėtų būti remiamas ir skatinamas tvirtas bendradarbiavimas su pilietine visuomene, lygybės įstaigomis ir nacionalinėmis žmogaus teisių institucijomis;
14. ragina Komisiją ypatingą dėmesį skirti nepilnamečiams, įskaitant pažeidžiamoms grupėms priklausančius nepilnamečius, siekiant suteikti jiems ypatingą apsaugą nuo neapykantą kurstančios kalbos ir neapykantos nusikaltimų, užkirsti kelią šiems incidentams ir kuo labiau sumažinti jų poveikį nepilnamečių vystymuisi ir psichikos sveikatai;
15. ragina Komisiją užtikrinti, kad būtų sukurta tvirta ES teisinės apsaugos sistema, kad aukos, visų pirma aukos iš visų pažeidžiamų grupių visoje ES, būtų veiksmingai apsaugotos; pabrėžia, kad reikia taikyti tarpsektorinį požiūrį ir kad svarbu priimti visapusiškas priemones, įskaitant specialistų, kurie gali tekti bendrauti su aukomis, mokymą, taip pat priemones, kuriomis užtikrinama apsauga, saugi galimybė kreiptis į nepriklausomą teismą, specializuotos paramos paslaugos ir žalos atlyginimas aukoms; pabrėžia, kad aukos turėtų galėti pranešti apie savo patirtį kompetentingoms institucijoms ir būti apsaugotos; primena, kad užtikrinus teisinę aukų apsaugą būtų sukurta saugi aplinka, kuri padėtų gerinti pranešimų teikimą, nes tai reikalinga siekiant neapykantą kurstančią kalbą ir neapykantos nusikaltimus užfiksuoti dokumentuose;
16. ragina Komisiją ir valstybes nares, bendradarbiaujant su atitinkamomis Sąjungos įstaigomis ir agentūromis, sukurti tinkamas duomenų rinkimo sistemas, kad būtų galima gauti patikimus, palyginamus, suskirstytus ir anoniminius duomenis apie neapykantos incidentus, įskaitant neapykantos nusikaltimus, laikantis atitinkamų nacionalinių teisinių sistemų ir ES duomenų apsaugos teisės aktų, taip pat sukurti tinkamus stebėsenos mechanizmus, kad būtų galima pagerinti įprastinį surinktų duomenų prieinamumą, palyginamumą ir kokybę bei įvertinti teisės aktų ir politikos poveikį kovai su neapykantą kurstančia kalba ir neapykantos nusikaltimais;
17. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

---

¹² 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas) (OL L 277, 2022 10 27, p. 1).

AIŠKINAMOJI DALIS

Beveik prieš dvejus metus Komisija pristatė komunikatą „Įtraukesnė ir geresnė apsauga užtikrinanti Europa: į ES nusikaltimų sąrašą įtraukiama neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimai“. Nors kova su neapykanta kurstančia kalba ir neapykantos nusikaltimais turėtų būti aiškus mūsų Sąjungos prioritetas, Taryba vis dar nepriėmė pasiūlymo dėl sprendimo.

Kad neapykanta kurstančią kalbą ir neapykantos nusikaltimus būtų galima įtraukti į euronusikaltimų sąrašą ir artimiausioje ateityje nustatyti minimalius visose Sąjungos valstybėse narėse taikytinų nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžimo standartus, šį pirmąjį etapą reikia užbaigti.

Deja, Sąjungos Taryboje padaryta nepakankama pažanga ir šiam sprendimui priimti reikalingas vieningumas nepasiektas.

Šio pranešimo projekto tikslas – pateikti tvirtą politinį raginimą Tarybai priimti šį reikalingą sprendimą ir pateikti Komisijai rekomendacijas dėl būsimų Europos teisės aktų, skirtų kovai su neapykanta kurstančia kalba ir neapykantos nusikaltimais, rengimo.

Dabartinė ES sistema apima tik neapykanta kurstančią kalbą ir neapykantos nusikaltimus, grindžiamus rase, odos spalva, religija ir tautine ar etnine kilme, todėl akivaizdu, kad reikia veiksmingai kovoti su neapykanta kurstančia kalba ir neapykantos nusikaltimais, grindžiamais lytimi, seksualine orientacija, amžiumi ir negalia, bet jais neapsiriboti, kaip siūlo Komisija.

Neapykanta kurstanti kalba ir neapykantos nusikaltimai kenkia žmogaus orumui, silpnina visą visuomenę ir griaua Sąjungos pamatus, o tai skatina ekstremistiniai ir populistiniai judėjimai ir socialinės žiniasklaidos didinamasis poveikis.

Socialinė netolerancijos, stigmatizacijos ir diskriminacijos dinamika auga, o jų „normalizacijai“ reikia valdžios institucijų ir visos visuomenės dėmesio. Su bet kokia sena ar nauja neapykantos motyvacija prireikus turi būti kovojama socialiniu, administraciniu ar baudžiamuoju lygmeniu.

Šiam dinamiškumui taip pat reikalinga apsauga, kuri neatmeta naujų socialinių motyvų dėl neapykantos, nes būtent aukų orumas turi būti saugomas kaip visuotinė žmogaus teisė. Būtina pabrėžti, kad nepilnamečiai yra ypač pažeidžiamos aukos, kai kalbama apie šios rūšies nusikaltimus.

Baudžiamoji apsauga nuo neapykantos privalo būti proporcinga, o tai apima išskirtinę saviraiškos laisvės apsaugą ir ją apribojant tik būtinybe taikyti tik tuomet, kai to tikrai reikia. Reikėtų pažymėti, kad ne visa neapykanta kurstanti kalba yra nusikaltimas, tačiau ji padeda normalizuoti neapykantos ir netolerancijos apraiškas, todėl yra žalinga.

Reikia, kad valstybės narės prisiimtų kolektyvinę atsakomybę už tokių incidentų plitimą ir atvertų galimybę imtis tinkamų ir pakankamų prievartos priemonių. Jei šios nusikaltimų sritys taip pat būtų laikomos euronusikaltimų sąrašo dalimi, tai padėtų parengti bendrą ir veiksmingesnę kovos su neapykantos nusikaltimais strategiją, grindžiamą socialine motyvacija.

**PRIEDAS. SUBJEKTAI AR ASMENYS,
IŠ KURIŲ PRANEŠĖJA GAVO INFORMACIJOS**

Pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį pranešėja pareiškia, kad, rengdama šį pranešimą, iki jo priėmimo komitete gavo informacijos iš šių subjektų ar asmenų:

Subjektas ir (arba) asmuo
Movimiento contra la Intolerancia- Esteban Ibarra
Secretariado Gitano
Organisation for Security and Cooperation in Europe (OSCE) (OSCE)
HateAid gGmbH <ul style="list-style-type: none"> • Committee of the Regions • ASSEDEL- L'Association européenne pour la défense des droits et des libertés • ABTTF- Federation of Western Thracian Turks in Europe
Committee of the Regions
ASSEDEL- L'Association européenne pour la défense des droits et des libertés
ABTTF- Federation of Western Thracian Turks in Europe
Enrique Baca, professor of Psychiatry, Colegio Libre de Eméritos Universitarios
José Lázaro, professor of Medical Humanities in the Department of Psychiatry
Javier Lesaca, visiting researcher at George Washington University
Irene Muñoz Escandell, lawyer
Colectivo de Víctimas del Terrorismo (COVITE)
María Jiménez, former researcher at Observatorio Internacional de Estudios sobre Terrorismo (OIET)
Álvaro Herrero de Bethencourt, researcher at Observatorio Internacional de Estudios sobre Terrorismo (OIET)
Guillaume Denoix de Saint Marc, Director General and Spokesperson of the French Association of Victims of Terrorism (AFVT)
Asociación Pompaelo
Lesben und Schwulenverband in Deutschland e.V. (LSVD)
ILGA Europe
Bundesrechtsanwaltskammer (BRAK)-
Fundación Abogacía Española
Délégation Interministérielle à la Lutte Contre le Racisme, l'Antisémitisme et la Haine anti-LGBT (DILCRAH)
European Fundamental Rights Agency (FRA)
Observatorio Español contra el Racismo y la Xenofobia (OBERAXE)
Maciej Stasinski, Gazeta Wyborcza
NGO Lunaria
G.S.ONCE
Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad (CERMI)
European Disability Forum (EDF)

Impulso Ciudadano
Federación Estatal de Lesbianas, Gais, Trans, Bisexuales, Intersexuales (FELGBT)
Observatory on Intolerance and Discrimination against Christians in Europe (OIDAC)
Observatorio para la Libertad Religiosa y de Conciencia (OLRC)
United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)
Union of Islamic Communities of Spain
Muslim Human Rights Association
Observatorio Cívico de la Violencia Política en Cataluña
Federación de Comunidades Judías de España
Real Instituto Elcano
International Organization for Migration

Šį sąrašą parengė ir visą atsakomybę už jį prisiima pranešėja.

25.10.2023

MOTERŲ TEISIŲ IR LYČIŲ LYGYBĖS KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetui

dėl ES nusikaltimų sąrašo išplėtimo į jį įtraukiant neapykantą kurstančias kalbas ir neapykantos nusikaltimus (2023/2068(INI))

Nuomonės referentė: Vera Tax

PASIŪLYMAI

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas ragina atsakingą Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

- A. kadangi moterų ir vyrų lygybė – pagrindinė Sąjungos vertybė, įtvirtinta Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 2 straipsnyje; kadangi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 8 straipsnyje reikalaujama, kad visuose savo veiksmuose Sąjunga siektų pašalinti nelygybės apraiškas ir skatinti lyčių lygybę; kadangi neapykantos smurto ir smurto dėl lyties plitimo sustabdymas yra būtina sąlyga siekiant tikros lyčių lygybės; kadangi neapykantą kurstančios kalbos ir neapykantos nusikaltimai pažeidžia bendras Europos Sąjungos vertybes ir yra nesuderinami su Sutartimis ir Pagrindinių teisių chartija;
- B. kadangi neapykantą dėl lyties kurstančios kalbos ir neapykantos nusikaltimai yra smurto formos, darančios neproporcingai didelį poveikį moterims¹, mergaitėms ir LGBTIQ+ asmenų bendruomenei², taip pat įtvirtina ir didina lyčių nelygybę tiek individualiu, tiek instituciniu lygmeniu; kadangi neapykantą kurstančios kalbos ir grasinimai dėl fizinio saugumo, kurie gali virsti neapykantos nusikaltimais realiame gyvenime, yra nukreipti prieš jaunas moteris ir viešojoje erdvėje dirbančias moteris, ypač politikes, arba moteris žiniasklaidoje ir žmogaus teisių gynėjas; kadangi asmenims, priklausantiems konkrečioms grupėms ir patiriantiems tarpsektorinę diskriminaciją dėl bet kokių priežasčių, pvz., dėl lyties, rasės, odos spalvos, etninės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos, lytinės tapatybės ar raiškos, lyties požymių, gyventojų statuso ar migrantų kilmės, be kita ko, kyla didesnė rizika tapti nusikaltimų, įskaitant neapykantą kurstančias kalbas ir neapykantos nusikaltimus, aukomis; kadangi Europoje labai padaugėjo prieš LGBTIQ+ asmenis nukreiptų neapykantos nusikaltimų ir neapykantą kurstančių kalbų, o

¹ Europos Tarybos lyčių lygybės strategija, „Kova su seksistinėmis neapykantą kurstančiomis kalbomis“, 2016 m.

² 2020 m. lapkričio 12 d. Komisijos komunikatas „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategija“ (COM(2020)0698); Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA), „Ilgas kelias link LGBTI asmenų lygybės“, 2020 m. gegužės 14 d.

šališkumas dėl lyties ir kiti stereotipai yra vieni iš pagrindinių šio reiškinio veiksmų³;

- C. kadangi neapykantą kurstančios kalbos gali būti suprantamos kaip visų rūšių neapykantos išraiškos, kuria kurstomas, skatinamas, skleidžiamas ar pateisinamas smurtas, neapykanta ar diskriminacija prieš asmenį ar asmenų grupę arba juos menkinanti dėl jų realių ar jiems priskiriamų asmeninių savybių; kadangi seksistinių neapykantą kurstančių kalbų tikslas – pažeminti ar sudaiktinti, nepakankamai įvertinti moterų įgūdžius ir nuomonę, sunaikinti jų reputaciją, priversti jas jaustis pažeidžiamomis ir baimintis, taip pat jas kontroliuoti ir bausti už tai, kad jos nesilaiko tam tikro elgesio normų; kadangi seksistinės neapykantą kurstančios kalbos internete ir realiaame gyvenime pasireiškia įvairiai, t. y. aukų kaltinimu ir pakartotine viktimizacija, gėdinimu dėl seksualumo ar išvaizdos, vaizdine seksualine prievarta, brutaliais ir seksualizuotais grasinimais mirtimi ir išžaginimo bei smurto grasinimais, įžeidžiančiais komentarais apie išvaizdą, seksualumą, seksualinę orientaciją ar lyties raišką, taip pat melagingais komplimentais ar tariamais juokeliais, humorą naudojant aukai pažeminti ir išjuokti; kadangi seksistinių neapykantą kurstančių kalbų tikslas – nutildyti moteris ir tradicinių lyčių normų neatitinkančius asmenis, pakenkti jų žodžio laisvei ir apriboti jų judėjimą bei dalyvavimą visuomenėje; kadangi ekstremaliosiose situacijose ir konfliktų metu daugėja prieš moteris nukreiptų neapykantą kurstančių kalbų; kadangi tai kartais paskatina su konfliktais susijusį seksualinį smurtą ir karo nusikaltimus, taip pat nusikaltimus žmoniškumui, pvz., genocidą;
- D. kadangi seksistinės neapykantą kurstančios kalbos ir dezinformacija naudojami tiek realiaame gyvenime, tiek internete; kadangi duomenys rodo, kad moterims internete paprastai daug dažniau grasinama nei vyrams; kadangi 52 proc. jaunų moterų ir mergaičių internete yra nukentėjusios nuo nusikaltimų, įskaitant grasinimus ir seksualinį priekabiavimą⁴; kadangi po COVID-19 pandemijos labai padaugėjo neapykantą kurstančių kalbų internete; kadangi neapykantą kurstančių kalbų reiškinys internete plinta, be kita ko, per socialinės žiniasklaidos platformas, skleidžiant dezinformaciją ir baimę kurstančias kalbas, taip pat grasinant pakenkti asmenų, į kuriuos nusitaikoma, žmogaus teisėms, privatumui ir orumui, todėl fiziniame pasaulyje daugėja neapykantos nusikaltimų prieš moteris ir LGBTIQ+ asmenis⁵; kadangi daugelis moterų ir lyties nepatvirtinančių asmenų kasdien internete susiduria su grasinimais mirtimi, seksualiai užpulti ar išžaginti, tačiau teisėsaugos pareigūnai ir visa visuomenė dažnai tų grasinimų nelaiko rimtais; kadangi tai gali sukelti savicenzūrą⁶ ir skaitmeninę atskirtį, dėl kurios moterys nutildomos, nes jos negali visapusiškai dalyvauti ir reikšti savo nuomonės internete bijodamos smurto ir prievartos, neleidžiant joms dalyvauti viešose diskusijose,

³ 2020–2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategija, 2020 m., Europos Taryba, rezoliucija 2417 (2022) „Kova su didėjančia neapykanta prieš LGBTI asmenis Europoje“.

⁴ Žr. 2020 m. vasario mėn. paskelbtą organizacijų „World Wide Web Foundation & World Association of Girl Guides“ bei „Girls Scouts“ naudojančią UNICEF U ataskaitos platforma atliktą tyrimą: http://webfoundation.org/docs/2020/03/WF_WAGGS-Survey-1-pager-1.pdf.

⁵ Tyrimas „Kova su smurtu dėl lyties. Kibernetinis smurtas“, Europos Parlamentas, Parlamentinių tyrimų paslaugų generalinis direktoratas, 2021 m. kovo 17 d., prieinamas adresu:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/662621/EPRS_STU\(2021\)662621_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/662621/EPRS_STU(2021)662621_EN.pdf).

⁶ Tyrimas „Socialinės žiniasklaidos platformos ir iššūkiai demokratijai, teisinei valstybei ir pagrindinėms teisėms“, Europos Parlamentas, Vidaus politikos generalinis direktoratas, Piliečių teisių ir konstitucinių reikalų teminis skyrius, 2023 m. balandžio 3 d., prieinamas adresu:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/743400/IPOL_STU\(2023\)743400_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/743400/IPOL_STU(2023)743400_EN.pdf).

kuriose jos norėtų dalyvauti⁷, be kita ko, tiesiogiai grasinant, taip atbaidant moteris nuo politinio dalyvavimo, ambicijų ir galimybių; kadangi dezinformacijos kampanijomis dažnai siekiama diskredituoti profesinius moterų pasiekimus skleidžiant melagingas istorijas apie jų asmeninį gyvenimą; kadangi apie šį kibernetinį smurtą pranešančios moteris vis dar kartais diskredituojamos ir stigmatizuojamos, todėl apie šiuos nusikaltimus pranešama nepakankamai ir jų tikrasis skaičius yra didesnis; kadangi vykdant savanoriško ES kovos su neteisėtu neapykantos kurstymu internete elgesio kodekso stebėseną 2022 m. sumažėjo įmonių pranešimų ir veiksmų rezultatų⁸, o parama šiam elgesio kodeksui dar labiau sumažėjo, dėl to pablogėjo padėtis internete;

- E. kadangi įvairūs veiksniai, pvz., patriarchalinės visuomenės struktūros, struktūrinė diskriminacija, nelygūs galios santykiai, lyčių stereotipai ir šališkumas dėl lyties, skatina neapykantą kurstančias kalbas ir neapykantos nusikaltimus prieš moteris ir tradicinių lyčių normų neatitinkančius asmenis; kadangi jie susiduria su šia neapykanta ne tik internete, bet ir realiame gyvenime, įskaitant viešąją erdvę, darbo vietą, mokyklas ar viešąjį transportą;
- F. kadangi moterų žudymas dėl lyties yra pati sunkiausia smurto dėl lyties apraiška; kadangi paskaičiuota, kad 2020 m. Europoje lytiniai partneriai ar kiti šeimos nariai nužudė 2 600 moterų; kadangi manoma, kad aukų skaičius yra daug didesnis, nes trūksta lyginamųjų duomenų ir nėra suderintos teisinės nusikaltimo apibrėžties; kadangi šiuo metu 15 valstybių narių neturi kovos su neapykanta dėl lyties kurstančia kalba teisės aktų; kadangi statistiniai duomenys rodo, kad neapykantą prieš LGBTIQ+ asmenis kurstanti kalba yra labai paplitusi, ypač internete, o kai kuriose valstybėse narėse nėra jokių teisės aktų, kuriais būtų siekiama užkirsti kelią tokioms neapykanta kurstančios kalbos ir neapykantos nusikaltimų formoms, į jas reaguoti ir už jas skirti sankcijas;
- G. kadangi prieš lyčių aspektą nukreiptos organizacijos yra tarptautiniai judėjimai, kurie skleidžia klaidinančią, baimę keliančią informaciją ir retoriką, visų pirma, naudodami internetines priemones, prieš tuos, kurie nepatenka į heteronormatyvios, cisnormatyvios ir patriarchalinės visuomenės binarines, lyčių stereotipais ir tradicijomis pagrįstas vizijas, kaip yra vykdomos kampanijos prieš vadinamąją lyčių ideologiją atveju; kadangi šiais judėjimais siekiama sukurti ir įtvirtinti diskriminaciją, be kita ko, dėl lyties, seksualinės orientacijos, lytinės tapatybės, lyties raiškos ir lyties požymių, taip pažeidžiant pagrindines teises; kadangi prieš lyties aspektą nukreiptų judėjimų skleidžiama retorika aktyviai prisideda prie marginalizacijos, stigmatizacijos, atskirties ir smurto; kadangi šie judėjimai kuria kovos su lyčių aspektu ideologiją ir diskursą, kurie kursto neapykantos nusikaltimus dėl lyties ir neapykantą kurstančias kalbas prieš moteris ir LGBTIQ+ asmenis; kadangi šie judėjimai kelia didelę grėsmę lygybės, nediskriminavimo, žmogaus orumo ir pagarbos žmogaus teisėms principams, įtvirtintiems ES sutarties 2 straipsnyje, jie trukdė ES ratifikuoti Stambulo konvenciją ir neigiamai paveikė Stambulo konvencijos ratifikavimą ir įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu kai kuriose valstybėse narėse; kadangi šie judėjimai yra tarpvalstybinio

---

⁷ Kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu šeimoje ekspertų grupės (GREVIO) bendroji rekomendacija Nr. 1 dėl smurto prieš moteris skaitmeninėje erdvėje, priimta 2021 m. spalio 20 d.

⁸ 2022 m. lapkričio 24 d. pranešimas spaudai „ES kovos su neapykantos kurstymu internete elgesio kodeksas. Naujausias vertinimas rodo, kad pažanga lėtėja, adresu: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/ip_22_7109.

pobūdžio tiek internete, tiek realiame gyvenime;

- H. kadangi neapykantą kurstančios kalbos dažnai prasideda kaip šališkumo veiksmas, kuris gali lemti motyvuotą agresiją ar smurtą; kadangi neapykantą kurstančios kalbos ir neapykantos nusikaltimai dėl lyties turi didžiulį pasekmių pavienėms moterims ir LGBTIQ+ asmenims, kurie, kaip manoma, peržengia tradicinius lyčių vaidmenis, ypač tiems, kurie patiria tarpsektorinę diskriminaciją⁹, be kita ko, sukelia fizinę žalą, dėl kurios kartais patiriamas sunkus sužalojimas arba mirštama, ir psichologinę žalą, įskaitant stresą, nerimą ir depresiją; kadangi neapykantą kurstančios kalbos ir neapykantos dėl lyties nusikaltimai taip pat turi didžiulį pasekmių bendruomenėms ir visai visuomenei bei žmogaus teisėms visame pasaulyje;
1. smerkia visų formų neapykantą kurstančias kalbas ir neapykantos nusikaltimus, įskaitant nusikaltimus prieš moteris ir mergaites bei LGBTIQ+ asmenis; smerkia prieš lyčių aspektą ir feminizmą nukreiptų judėjimų veiksmus Europoje ir visame pasaulyje, kuriais siekiama panaikinti moterų ir LGBTIQ+ asmenų teises reglamentuojančius galiojančius teisės aktus ir taikomas viešosios politikos priemonės; pažymi, kad valstybės narės, kovodamos su neapykantą kurstančiomis kalbomis ir neapykantos nusikaltimais, taiko skirtingas taisykles ir standartus; tačiau pabrėžia, kad reikia imtis bendrų ES veiksmų siekiant užtikrinti ES vertybių propagavimą; ragina Tarybą kuo greičiau priimti Tarybos sprendimą, pagal kurį neapykantą kurstanti kalba ir neapykantos nusikaltimai būtų įtraukti į nusikaltimų sritį, kaip apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 83 straipsnio 1 dalyje;
  2. ragina Komisiją pasiūlyti aiškią neapykantos nusikaltimų ir neapykantą kurstančių kalbų apibrėžtį, įskaitant aiškią neapykantos dėl lyties kalbos ir neapykantos nusikaltimų dėl lyties apibrėžtį, kuri apimtų seksistines ir mizoginiškas neapykantą kurstančias kalbas ir susijusias sankcijas, kai teisės aktai siūlomi po to, kai į Sutartyje pateiktą ES nusikaltimų sąrašą įtraukiama neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimai, pripažįstant, kad tai yra konkrečių formų smurtas, nukreiptas prieš moteris ir mergaites dėl jų lyties; ragina Komisiją į pasiūlymą įtraukti neapykantą dėl lyties kurstančias kalbas ir neapykantos nusikaltimus dėl lyties realiame gyvenime ir internete; primygtinai ragina Komisiją įtraukti ir seksualinę orientaciją, lytinę tapatybę, lyties raišką ir biologinės lyties ypatumus kaip diskriminacijos pagrindus, kuriuos konkrečiai apima neapykantos nusikaltimai ir neapykantą kurstančios kalbos, kaip nusikalstamos veikos pagal 83 straipsnio 1 dalį; mano, kad tokia priemonė yra būtina siekiant užtikrinti moterų ir LGBTIQ+ asmenų apsaugą Sąjungoje; ragina Komisiją ir valstybes nares ypatingą dėmesį skirti tarpsektorinėms neapykantą dėl lyties kurstančių kalbų ir neapykantos nusikaltimų dėl lyties formoms, nukreiptoms prieš moteris, mergaites ir LGBTIQ+ asmenų bendruomenę;
  3. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą dėl direktyvos dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu šeimoje ir tai, kad įtrauktos minimalios smurto arba neapykantos kurstymo kibernetinėje erdvėje nusikalstamos veikos apibrėžties taisyklės; ragina Komisiją užtikrinti, kad ši direktyva būtų naudojama kaip modelis ir minimalus standartas priimant teisės aktus, kuriais kovojama su neapykantą kurstančiomis kalbomis ir neapykantos nusikaltimais internete; primena JT Rabato veiksmų plane nustatytus

---

⁹ Mechanizmo „Trans Murder Monitoring“ atnaujinti stebėsenos duomenys 2022 m. translyčių žmonių atminimo dieną, kurią galima rasti adresu: <https://transrespect.org/en/tmm-update-tdor-2022/>.

kriterijus, susijusius su medžiaga, kuri laikoma smurto ar neapykantos kurstymu kibernetinėje erdvėje; apgailestauja, kad vis dar nėra bendros smurto dėl lyties prieš moteris ir smurto prieš moteris apibrėžties ir kad į Komisijos pasiūlymą įtraukta labai nedaug nusikalstamų veikų; prašo Komisijos, remiantis SESV 83 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa, pateikti pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo, kuriuo smurtas dėl lyties būtų pripažintas nauja nusikaltimų sritimi, taip siekiant visoje ES vienodai, holistiškai ir koordinuotai kovoti su visų formų smurtu dėl lyties; ragina Tarybą pradėti taikyti nuostatą dėl pereinamosios priemonės vienbalsį sprendimą, kuriuo smurtas dėl lyties taptų nauja nusikaltimų sritimi, kurie išvardinti SESV 83 straipsnio 1 dalyje;

4. primena, kad į pasiūlymus dėl teisės aktų dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu šeimoje, taip pat į teisės aktus dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus internete įtrauktos nuostatos, susijusios su kai kuriais svarbiais neapykantą kurstančių kalbų ir neapykantos nusikaltimų internete ir realiame gyvenime aspektais;
5. atkreipia dėmesį į sąsają tarp neapykantą kurstančių kalbų ir neapykantos nusikaltimų internete ir realiame gyvenime, atsižvelgiant į spartų skaitmeninio pasaulio ir socialinės žiniasklaidos platformų, nukreiptų daugiausiai prieš jaunas moteris ir moteris, vystymąsi; pažymi, kad dėl numanomo anonimiškumo internete žmonėms paprasčiau skleisti neapykantą kurstančias kalbas ir daryti neapykantos nusikaltimus;
6. ragina Komisiją per trejus metus savo iniciatyva iširti ir išanalizuoti kovos su lyčių aspektu judėjimus, įskaitant jų strategijas ir finansavimą, ir apie juos pranešti, taip pat kovoti su jų skleidžiama klaidinga informacija; primena, kad internetinėje ir neinternetinėje komunikacijoje bei kampanijose prieš vadinamąją lyčių ideologiją LGBTIQ+ asmenys vis dažniau įvardijami „ideologija“; pabrėžia, kad feministai ir LGBTIQ+ aktyvistai dažnai tampa šmeižto kampanijų, neapykantą kurstančių kalbų internete ir patyčių kibernetinėje erdvėje taikiniu;
7. ragina Komisiją ir valstybes nares, bendradarbiaujant su Eurostatu, Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra ir Europos lyčių lygybės institutu, gerinti galimybes reguliariai susipažinti su kokybiškais neapibendrintais duomenimis apie visų formų neapykantą kurstančias kalbas ir neapykantos nusikaltimus Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis ir šių duomenų palyginamumą, taip pat suderinti duomenų rinkimo sistemas tarp valstybių narių; pabrėžia, kad valstybės narės turi rinkti tikslius neapibendrintus duomenis apie neapykantą kurstančias kalbas ir neapykantos nusikaltimus prieš moteris ir LGBTIQ+ asmenis, kad būtų galima susieti veiksnius ir įvairius nepritekliaus, nepalankios padėties ir diskriminacijos lygmenis, dėl kurių jie tampa pažeidžiami neapykantą kurstančios kalbų ir neapykantos nusikaltimų atžvilgiu;
8. ragina valstybes nares atsižvelgiant į lyčių aspektą spręsti nepakankamo pranešimo problemą ir problemas, kurias patiria aukos, norėdamos dalyvauti baudžiamajame procese ir gauti apsaugą;
9. primena, kad reikia šalinti pagrindines neapykantos kalbos ir neapykantos nusikaltimų prieš moteris, mergaites ir LGBTIQ+ asmenis priežastis, ir pabrėžia, kad svarbu priimti visapusiškas priemones ir plataus masto politiką, atsižvelgiant į lyčių aspektą, taip pat konkrečiai skirtas berniukams ir vyrams; pabrėžia, kad šios priemonės turėtų apimti privalomus, periodinius, veiksmingus ir įrodymais pagrįstus gebėjimų stiprinimo

mokymus, skirtus specialistams, kurie gali susidurti su aukomis, taip siekiant teikti žmogaus teisėmis grindžiamą, tarpsektorinę ir lyčių aspektu paremtą tikslinę paramą ir užkirsti kelią antrinei viktimizacijai ir stigmatizacijai; primena, kad reikia veiksmingų prevencijos strategijų, sąmoningumo ugdymo ir švietimo bei mokymo¹⁰, siekiant užtikrinti apsaugą, teisę kreiptis į teismą, specializuotas paramos paslaugas ir žalos atlyginimą aukoms, kuo labiau sumažinti neapykantą kurstančių kalbų ir neapykantos nusikaltimų riziką ir skirti atitinkamus išteklius šiems veiksams įgyvendinti;

10. ragina valstybes nares parengti konkrečias švietimo programas, įskaitant išsamias, amžių atitinkančias, lytiškumo ir santykių temas nagrinėjančias švietimo programas, kuriose daugiausia dėmesio būtų skiriama sąmoningumo apie šališkumą lytims, stereotipus ir su tuo susijusius lūkesčius, susijusius su tinkamu vaidmeniu visuomenėje, kuris gali paskatinti neapykantos dėl lyties kalbas ir neapykantos nusikaltimus, ugdymui, įskaitant atsparumo didinimo kampanijas ir informuotumo didinimą, kuriais siekiama kovoti su neapykantą kurstančiomis kalbomis, dezinformacija, melagingomis naujienomis ir baimės kurstymu; ragina darbdavius ir kitus suinteresuotuosius subjektus, taip pat vyriausybes visapusiškai atlikti savo vaidmenį šioje srityje;
11. palankiai vertina ES aukšto lygio grupės kovos su neapykantą kurstančiomis kalbomis ir neapykantos nusikaltimais klausimais darbą, ypač jos pagrindinius teisėsaugos institucijų ir pilietinės visuomenės organizacijų bendradarbiavimo principus, ir pripažįsta tokio požiūrio svarbą¹¹; ragina Komisiją kartu su Komisijos, valstybių narių ir technologijų įmonių bei socialinės žiniasklaidos platformų vykdoma plataus masto kampanija peržiūrėti Elgesio kodeksą atsižvelgiant į Skaitmeninių paslaugų aktą ir kovoti su dezinformacija ir neapykantą kurstančiomis kalbomis, taip siekiant ugdyti sąmoningumą žmogaus teises atitinkančio interneto turinio moderavimo klausimais, ypač apie pranešimų teikimo, žymėjimo ir pranešimo praktiką, kad neapykantą kurstančių kalbų internete ir baimę kurstančių kalbų aukoms ir stebėtojams būtų suteikta galių;
12. ragina valstybes nares ir Komisiją remti pilietinės visuomenės organizacijas, kovojančias su visų formų smurtu dėl lyties internete ir ne internete, ypač tas, kurios teikia paramos aukoms paslaugas, be kita ko, skiriant finansinę paramą; ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti, kad technologiniai sprendimai būtų projektuojami ir naudojami etiškai ir taikant pritaikytąją privatumo apsaugą ir kad jais būtų remiamos aukos ir padedama joms atgauti pasitikėjimą savimi bei padedama apsaugoti aukas interneto erdvėje; ragina užtikrinti visišką nusikaltėlių atsakomybę ir skatinti nusikaltėliams skirtas programas, kuriomis siekiama užtikrinti saugius santykius ir socialų elgesį; pabrėžia, kad reikia specialių programų, kuriomis būtų skatinama pagarba pagrindinėms teisėms interneto erdvėje, laikantis ES taisyklių, ypatingą dėmesį skiriant skaitmeninio švietimo, raštingumo ir įgūdžių plėtojimui, kad naudotojai galėtų kovoti su skaitmeninės erdvės keliamais pavojais, taip pat laikytųsi savo pareigų bendraujant joje, ypač socialinės žiniasklaidos platformose, taip pat užtikrinti saugų naudojimąsi internetu;
13. pabrėžia, kad reikalingos ES masto priemonės siekiant sustiprinti esamus standartus ir

¹⁰ Europos Tarybos rekomendacija CM/Rec(2022)16 dėl kovos su neapykantą kurstančiomis kalbomis, 2022 m.

¹¹ Pasiekama šiuo adresu:

https://commission.europa.eu/system/files/202303/KGP%20on%20cooperation%20LEAs%20CSOs_final.pdf.

skatinti kovos su neapykanta kurstančiomis kalbomis ir neapykantos nusikaltimais priemonės, taip pat siekiant užtikrinti tinkamą tokių nusikaltimų aukų apsaugą, be neprivalomų priemonių ar savireguliacijos priemonių, kurios padeda didinti socialinį atsparumą neapykanta kurstančioms kalboms, sukuriant tvirtą sistemą ir institucinį tinklą; primena, kad ES biudžete Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programai numatytas specialus finansavimas, skirtas lygybės ir kovos su rasizmu, ksenofobija ir diskriminacija, įskaitant neapykantos nusikaltimus ir neapykanta kurstančias kalbas, skatinimui.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	24.10.2023
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 21 -: 2 0: 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Robert Biedroń, Annika Bruna, Gwendoline Delbos-Corfield, Rosa Estaràs Ferragut, Frances Fitzgerald, Lina Gálvez Muñoz, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Radka Maxová, Andželika Anna Możdżanowska, Johan Nissinen, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Sirpa Pietikäinen, Evelyn Regner, Christine Schneider, Sylwia Spurek, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Marco Zullo
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Elena Kountoura, Monika Vana, Angelika Winzig
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (209 straipsnio 7 dalis)	Martin Hojsík

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

21	+
ECR	Andželika Anna Mozdzanowska
PPE	Rosa Estaràs Ferragut, Frances Fitzgerald, Sirpa Pietikäinen, Christine Schneider, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Angelika Winzig
Renew	Martin Hojsík, Marco Zullo
S&D	Robert Biedroń, Lina Gálvez Muñoz, Radka Maxová, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Evelyn Regner
The Left	Elena Kountoura
Verts/ALE	Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Sylwia Spurek, Monika Vana

2	-
ECR	Johan Nissinen
ID	Annika Bruna

0	0

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE

Priėmimo data	13.11.2023
Galutinio balsavimo rezultatai	+ : 36 - : 5 0 : 1
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Pietro Bartolo, Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Lucia Āuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Erik Marquardt, Birgit Sippel, Sara Skytvedal, Annalisa Tardino, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Elena Yoncheva
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Jan-Christoph Oetjen, Anne-Sophie Pelletier, Dragoş Tudorache, Maria Walsh
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (209 straipsnio 7 dalis)	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Ciarán Cuffe, Marie Dauchy, Estrella Durá Ferrandis, Cyrus Engerer, Malte Gallée, Niclas Herbst, Martin Hojsík, France Jamet, Bernd Lange, Nathalie Loiseau, Jutta Paulus, Laurence Sailliet, Ivan Štefanec

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE

36	+
PPE	Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Niclas Herbst, Jeroen Lenaers, Sara Skytvedal, Ivan Štefanec, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Petras Auštrevičius, Malik Azmani, Katalin Cseh, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Martin Hojsík, Sophia in 't Veld, Nathalie Loiseau, Jan-Christoph Oetjen, Dragoș Tudorache
S&D	Pietro Bartolo, Estrella Durá Ferrandis, Cyrus Engerer, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Bernd Lange, Juan Fernando López Aguilar, Birgit Sippel, Elena Yoncheva
The Left	Cornelia Ernst, Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Ciarán Cuffe, Malte Gallée, Erik Marquardt, Jutta Paulus

5	-
ID	Marie Dauchy, France Jamet, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche
NI	Milan Uhrík

1	0
PPE	Laurence Sailliet

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė